

מסורת הש"ס

המוצא תפילין פרק עשירי עירובין

קב.

עין משפט נר מצוה

נא א ב ג מ"י פכ"ו
מ"ה שנת הלכה י
[טו"ש] ח"מ סי' שיג
סעיף א':
ד [טו"ש] שם סעיף ב':
נב ה מ"י פכ"ה מ"ה
שנת הלכה ו סמג
לחון ס' טו"ש ע"א
סמג שם סעיף ג ונכר
לפס שנת פקד י"ז דף
נז':
גב ז מ"י פכ"ב מ"ה
שנת הלכה [סן] טו
סמג שם טו"ש ע"א
שם סעיף ג:
גד ח מ"י שם הלכה טו
טו"ש שם סעיף א'
כג"ה:
נה ט י מ"י שם הלכה ל
טו"ש שם סעיף יא:

רבינו גאון

מאי טעמא מוסף על אהל
אורי הוא ושפיר דמי.
עיקר דיליה בפר' כל
הכלים נטילין בשבת,
דהנן פיקק החולין ר'
אליעזר אומר בזמן שהוא
קשור וחלוי פוקקין בו.
ובגמ' גרסי אמר רבה ר'
בר הנה אמר ר' יוחנן הכל
מורין שאין עושין אהלי
והכלים נטילין ביום טוב
ואין צריך לומר בשבת,
לא נחלקו אלא להוסיף,
שר' מליצא אומר אין
מוסיפין ביום טוב ואין צריך
לומר בשבת, וחכמים
אומרים מוספין בשבת
ואין צריך לומר ביום טוב.
ואתה נמי בפרק חולין
את המשמרת.

רבינו חננאל

שאינו קשור בדבר שיכול
לעמוד, ויכול דאורי
ניטל באגודו, לא
ניקטורא. כלומר אין
סגורין כדגרסינן טרוקן
גלי סגור הפתחים. פי'
ניקמן. אמר רב יהוד'
אמר שמואל הלכה כר'
יהוד' דאורי בניקמן
משום דמיוח כבונה.
דמפורש בירושלמי, ר'
יעקב בר אבא בשם רבנן,
מרדו זהו בניקמן בראשי
אצבעותי. ויכולין
לעמוד נראה כי כונה.
אמר שמואל ואם עשה לו
בית יד נעשה כבוכנא
ושרי. ההיא שריאת. פי'
ההוא שקיל לה עשרה
ושדו לה ארשא, והוא
חזי להו ר' פדת ולא אמר
תור ולא מירי, אמר ו'
ההוא כלי עליה, והוא
הדיו לאסאת שהיא
מכשית גדולה מחזקת
אכרס ואמר מר שמואל
תורת כלי עליה ושרי
לשולח. פי' הני כיפי
טפחין. כמין קרשים
כסופין על גבי הספינה
ויש טבעות קבועות,
וכשתיהיה החמה קרשין
באותן טבעות מחצלאות
ופורסין אותה על גבי
הספינה מפני החמה.
(עכשיו) ואין הני כיפי
דארכא בתי חנה הן
חשובין כארלים, דקיימא
לן אוהלי טומאה טפח.
ואם אין בכל אחד מהן
הרב טפח אין בין זה
הקשר לזה הקשר שלשה
טפחים. כיון דקיימא לן
דכל פחות משלשה
לכודי דמי, נעשו כל
הקשרים כולן כאילו
ברורין ונחמה הם אהל.
למחר בשבת

גלוטרא ומתניתין דלעיל דלית
שיהו גבוהים מן הארץ נראה לפרש אע"ג דיכול לעמוד ע"י אותו
חבל מ"מ אינו ניטל באגודו שאם היו רוצים לנטלו ממקום
למקום ע"י אותו חבל היה נפסק משום הכי רריך שיהיו גבוהים מן
הארץ ואמאי נמי כר' יהודה דכוותיה
פסקין דאי הוה ניטל באגודו אפילו
נגרר וצלא גלוטרא ואפילו קטיר
בעירא דדשא ממיר רבי יהודה
דמוכח הכא:

הלכה בר"י בנגרר. פירש
צקונטרס דנועלין צו
צמדינה אצל צמאי דשרי מונח
צמקש לית הלכתא כותיה:

נקמא מהו. פירוש עד השתא
הוה איירי כשהאסקופה
גבוהה ואין החור נוקב עד לארץ
והשתא צעי אל החור הולך עד
שנכנס ונועץ צקרקע ודמי טפי
לצונה: **ההוא שריאת** דהוה מדע'
ה' בי עשרה. ואם תאמר דלמרינן
סוף צמה מדליקין (שם דף קה, לה) גבי
חלתא אמר אבי צעי מיניה דמר
אפילו צת מרי כור ולא שרי לי ויש
לומר דלא דמי דחלתא אין רגילות
לנטלה בחול כלל אצל האי שריאת
דרכה לנטלה תמיד בחול לנעול
הדלת משום הכי שרי ה': **אמר**
אלא שאין בשיפועה טפח. פירש
צקונטרס שיש כילות קטנות סמוכות
זו לזו ואין בכל אחת טפח ותימה
דלימא לצוד מיליה זו ללילה זו ונמלא
שם בשיפועה טפח ויש לומר דלא
דחשיב ליה אהל לעיל על ידי לצוד
דהיינו לענין שיוכל להוסיף למחר
בשבת אצל לא מקטמר שימשך
צכי האי גוונא עשיית אהל לאסור
עליו לעשות בשבת דלטו יהיה
אסור לנטות בשבת שני חוטין
תוך שלשה משום עשיית אהל:
הא

בי עשרה ושדו לה ארשא ולא אמר להו ולא
עליה הריא אסיתא דהות בי מר שמואל דהוה מחזקת **ה' אדריבא שרא**
מר שמואל למישרייה ארשא אמר תורת כלי עליה: שלח ליה רמי בר
יחזקאל לרב עמרם נימא לן מר מהלין מילי מעלייתא דאמרת לן משמיה
דרב אסי בכיפי דארבא שלח ליה הכי אמר רב אסי **הני כיפי דארבא**
בזמן שיש בהן טפח אי נמי אין בהן טפח ואין בין זה לזה שלשה
למחר מבאי מחצלת ופורם עליהן מאי טעמא מוסף על אהל עראי הוא
ושפיר דמי הנהו דכרי דהוה ליה לרב הונא דביממא בעו טולא ובליילא
בעו אוירא אתא לקמיה דרב א"ל **יזיל כרוך בודיא ושייר בה טפח**
למחר פשטה ומוסיף על אהל עראי הוא ושפיר דמי **ה' אמר** מר משום רבי
חייא **י' וילון מותר** לנטותו ומותר לפורקו בשבת **ה' בילת** חתנים מותר לפורקה
ולנטותה בשבת אמר רב ששת בריה דרב אידי **י' לא אמרן** אלא שאין
בגגה טפח אבל יש בגגה טפח אסור וכי אין בגגה טפח **ה' לא אמרן** אלא שאין
בפחות משלשה סמוך לגג טפח אבל יש בפחות משלשה סמוך לגג
טפח אסור וכי אין בפחות משלשה סמוך לגג טפח נמי לא אמרן אלא שאין
בשיפועה

מחצלת ופורם עליהם, דמוסיף על אהל עראי הוא ושפיר דמי. והוא לרב הונא דביממא בעי טולא,
ובליילא בעו אוירא, ותאם לקמיה דרב וא"ל ויל כרוך בודיא ושייר בה טפח פורם, ושרייה (לדרי) [לברייא] על גבי
עצים מערב שבת, וליהוי הבוריא דכוכה על גבי עצים לילי שבת כדי שיהא האויר נכנס על הארץ ומחר בשעת החמה
פרוס גם שאר הבוריא ונסה בה הפצין להיות ליהן על. דכיון דהוה בה מאימול פריסה מקצת הבוריא טפח, נעשה אותו
טפח מאימול אהל, עכשיו מוסף על אהל עראי אתה ושפיר לך. וילון, פי' פרוכת. אמר שמואל משום ר' חייא כילת
חתנים מותר לנטותו וכו'. אבל יש בגגה טפח, או פחות משלש סמוך לגג רחב טפח, או נחתא ספוריא טפח, או אית

כשאין ניטל באגודו. שהחבל דק ואם היה רוצה לנטלו משם
לנטלו ע"י אותו חבל מיד נפסק. ר"א סבר כיון דלאנו ניטל
באגודו דהוה כמי שאינו קשור ותנן לקמן נגר המונח שאינו קשור
בדלת אין נועלין צו והאי נמי מונח
ליה ורבי יוסי סבר גלוטרא מהניא
ליה דכיון דכלי הוא לא הוה כננין:
מתני' נגר הנגרר. שקשור
בדלת אצל אינו תלוי שהחבל ארוך
ומתוך שנגרר אינו נראה כקשור
וכשאין צראשו גלוטרא קאמר:
נועלין צו צמקש. דשבות צעלמא
הוא דלאנו צונה ממש הואיל וקשור
לכך אלא הואיל ונגרר מיחוי צונה
ואין שבות דרצנן צמקש דלא גזרו
שם: **והמונח**. שאינו קשור כלל
הוה צנין ממש ור' יהודה סבר לאו
צנין ממש הוא אלא דומה לצנין
וצמקש לא גזרו שבות: **גמ' זה**
אפי' צמדינה מותר. הואיל וקשור
אף על פי שאינו תלוי: **הלכה כר'**
יהודה בנגרר. דמותר אפילו צמדינה

אצל לא צמונח דשרי ליה רבי יהודה
צמקש לית הלכתא כותיה דכיון
שאנו קשור שם צנין גמור הוא
כשאר נגרים שנועלין צבותלים
והצונה כל שהוא חייב ומלאכה
לאורייתא לא הותרה צמקש חוץ
מהקצבת תמידין ומוספין וקרבנות
צבור שדומין את השבת מנזירת
הכתוב: **והוא שקשור בדלת**. עכמה
דמוכח שפיר ולא שקשור צמונח:
ניטל באגודו. כלומר קשור היה
בחבל חזק: דין לא נערוק. זה לא
ינעול שאינו קשור דכמאן דליתיה
לגמי דמי: **נקמו מהו**. שנכנס
הנגר בחור האסקופה ונפתח אותו
החור ויואל הנגר לצד הקרקע
ונועץ צקרקע. ועד השתא איירי
כשהאסקופה גבוהה ואין החור נוקב
עד לארץ: **נשטם**. שנפסק החבל
שהוא קשור צו והרי הוא מונח צקן
זוית כשפוחת אותו: **עשה לו ציס יר**.
לנגר שאינו קשור כלל ותחז צית יר
באמצעיותו ודומה למקצת דהשתא
לנעול צו: **צונחא ארמית**. הא ודאי
שרי. צונחא צמקש וכותשין צו חטין
ומצלין: **שריפת**. קורה כמו צלל
קורתי (בראשית יט) **ה' צטלל שריתי**:
צי עשרה. כלומר משאוי עשרה צני
אדם היה זה ואפילו הכי לא אסר
עליהו: **ושדו ליה ארשא**. לסומכה
צלילה: **תורת כלי**. שראיה ליש
עליה: **אסיתא**. מורכבית: **אדריבא**.
למך חטין ט"ו סאין חצי כור: **כיפי**
דארבא. אולמות שעושין צספינה
שנועלין כעין מעגלין שקורין ריק"ל
ראשו אחד צדופן זה של ספינה
וראשו שני צדופן זה והוא כפוף כמו

אולם ועומד כמו כיפה ומרחיק כחצי אמה ונועץ אחד וכן על פני כולה ופורסין צגדים ומחצלות של גמי להגין מפני הצנה והגשמים: **שיש**
הם טפח. שרוחב של מעגל טפח צדציר מטפח לא הוה אהל אצל כשרוחב טפח מקרי אהל נמלא שם אהל עליו מצדוד יוס וכשהוא פורס עליו
הצגד למחר אינו אהל מוסף: אי נמי אין צרחו טפח ואין צין זה לזה שלשה. דליכא למימר לצוד: דברי. ארלים: דנימלא
צעו טולא. מפני השרצ: וצילילא צעו אוירא. הנאת הקור מפני הכל הקצין וציומות החול היו פורסין עליהן מחצלות
ציום ונועלין צלילה: **אסא לקמיה דרב**. מה נעציד להו צצצתא: **כרוך צודיא**. כשתסלק המחצלת מעליהן לפנות
ערב שבת אל תסלקנה כולה משם אלא הוה גולל אותה וכורך מעל הגג ושפיר זה טפח פרוסה דלהוי עליה שם
אהל: **ולמחר פשטיה**. דהוי מוספת ושפיר: **וילון**. כנגד הפתח ללניעות: **מותר לנטותו**. דלאו אהל הוא ללא
קציעה התם אלא כן דרכו לינתן ולהסתלק כדלת צעלמא: **כילת חתנים**. כילת חתנים. לאו אהל הוא מפני שאין לה גג למעלה
רוחב טפח מפני שהיא נתונה צשיפוע והיא יריעה שפורסין קצבי למטה לישן: **שאין צפחות משלשה סמוך**
לגג טפח. שנתונה צאלכסון קצר כשצאיתה מודד רחבה למטה משלשה לגגה אין צו רוחב טפח דלא הוה כוליה
דופן ואין כאן אהל כלל אצל הרחיצה עד טפח צמך שלשה לגגה כאליו גגה טפח דמי ואסור לנטותה:

א"ר יוחנן קשור אפי' שאינו תלוי, ודברי הכל כי הגלוטרא כלי הוא. נגר הנגרר נועלין בו במקדש אבל לא במדינה.
והמונח כאן וכאן אסור. ר' יהודה אומר המונח במקדש שומתו כר'. ת"ר איזהו נגר הנגרר שנועלין בו במקדש כר'. אמר
בר יוחי אמר שמואל הלכה כרבי יהודה. אמר רב יהודה והוא קשור וחלוי בדלת. ואם ניטל באגודו אפי' תלוי אלא
בביתו של דלת מותר כר' טבלא. רב הונא איקלע לנהרדעא חזיה לנגר דהוה קטיר בגמיו. אמר דין, אינו ניטל באגודו

א) שנת קרי, ב) שם,
ג) [מוספתא פ"ח ה"ח
ע"ש], ד) [גיר' הערוך
לכרבה פי' ארבע חצי למה],
ה) שנת קלה, ו) שם: מה:
ז"ש, ח) [פסחים ס"ה,
ט] ונ"ע מוספתא שבת לה.
ד"ה ואפילו,

הגהות הב"ח

א) גמ' רבי יהודה אומר
וה' חף) תלמי' וי"צ ס"א
אף זה: ב) שם וכו' אין
בגגה טפח נמיו לא אמרן:
ג) רש"י ד"ה שריפת וכו'
קורמי מתרגמינן צטלל:

לעני רש"י

מורטיי"ר. ככתש. צרק"ל
[צירקלי"ש]. חישוק.

מוסף רש"י

נגר. ימד שמוקעין בחור
צצמקתן ונועלין צו את
הדלת. הנגרר. כדמפרש
שקשור בדלת אלא שאלא
נגרר לארץ. נועלין בו
במקדש. דכיון דקשור צו
מיוחד ועומד הוא לכך
וכבר צננה צנין זה מצדד
יוס ואין צו אלא מותר
שבות מצדיקה ואין שבות
צמקש. (שבת קכב).
והמונח. שאינו קשור כלל
אלא כשהוא שומטו מן
החור מניחו ע"ג קרקע,
הלכך כשמוקע בשבת כונה
הוא, ואסורא לאורייתא
הוא אף צמקש (שם).
המונח מותר במקדש.
דכיון דמחוקן תאמול
לכך לאו צונה הוא (שם).
כל שקשור וחלוי. ראשו
הטלון אצל ראשו התחמוץ
מגיע לארץ (שם). וילון.
מפך כסגנן הפתח, מותר
לנטותו. שאין אהל אלא
מי עשוי כעין גג (שם)
קלה. כילת חתנים. לא
דמילא לנאר כילת. ששאר
כילת פרוסת על גבי
קינף שהיא צר רגלים ויש
לה גג דהוי אהל ושל
חתנים על גבי קינטיין
שאין אלא שיש צלמית
המטה וקנה נחמן עולה
והצנן נחמן עליו ופליח
לכאן ולכאן ואין לה גג
טפח הלכך לאו אהל הוא
(שם קלה) וכו"ע שם (טו).
ואין צו לא צנין ולא ספינה
(שם). בפתחת
משלשה. שהיא הולכת
ומתפשטת למטה (שם)
קלה. שאין בשיפועיה
טפח. שאין כל צד ועד
נפסח למטה להסתרק דמי
מנגנא למניעות. דאפי'
שאין צרחו למטה
טפחים, וכלת חתנים (שם)
עשה לישן חתמיה

רבינו חננאל

בשאנו ניטל באגודו,
כגון שהיה קשור בגמיו ר'
יוסין סבר כיון דיש
בראשו גלוטרא, פי'
רומנא והיא כמין אחיתא
מנא. תורת כלי עליה
ומותר לנטול. ור'
אליעזר סבר כיון דאינו
ניטל באגודו לא
מטלטלינן ליה. ומפורש
בהלמוד ארין ישראל אמר
רב יוסי מי שמחיר עושה
הנגר טפל לגלוטרא,
והאוסר עושה גלוטרא
טפילה לנגר. איזהו נגר

מחצלת ופורם עליהם, דמוסיף על אהל עראי הוא ושפיר דמי. והוא לרב הונא דביממא בעי טולא,
ובליילא בעו אוירא, ותאם לקמיה דרב וא"ל ויל כרוך בודיא ושייר בה טפח פורם, ושרייה (לדרי) [לברייא] על גבי
עצים מערב שבת, וליהוי הבוריא דכוכה על גבי עצים לילי שבת כדי שיהא האויר נכנס על הארץ ומחר בשעת החמה
פרוס גם שאר הבוריא ונסה בה הפצין להיות ליהן על. דכיון דהוה בה מאימול פריסה מקצת הבוריא טפח, נעשה אותו
טפח מאימול אהל, עכשיו מוסף על אהל עראי אתה ושפיר לך. וילון, פי' פרוכת. אמר שמואל משום ר' חייא כילת
חתנים מותר לנטותו וכו'. אבל יש בגגה טפח, או פחות משלש סמוך לגג רחב טפח, או נחתא ספוריא טפח, או אית